

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№6

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1262 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni shakllantirishda xitoy va rossiya investitsiyalarining qiyosiy tahlili.....	20
Malikov Numonjon Kamalovich	
Raqamli texnologiyalarning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'siri	26
Sherzod Rajabov, Istora Abdusalomova	
Reducing inequality through human capital development: a comparative analysis of policies in the european union and uzbekistan	30
Iloxmonov Jaxongir Alisher o'g'li	
Hududiy raqamli infratuzilmaning xizmat ko'rsatish sektoriga ta'siri: samarqand viloyati misolida	39
Musinov Dilshod Sultanovich	
Ways to improve quality in hotels through digital technologies	44
N.A. Rakhmonova	
Проблемы и пути внедрения механизма налогового стимулирования центров инновационного роста нового узбекистана.....	48
Умаров Б. С.	
Влияние протекционистской политики на инвестиционные стратегии промышленных предприятий.....	55
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Fiskal siyosat tahlili: aholi bandligi; aholi daromadlari; soliqqa tortish.....	61
Isroilov Boxodir Ibragimovich, Navruzova Farog'at Abdihamid qizi	
Problems in entrepreneurial potential development: a comprehensive analysis of contemporary barriers and challenges	67
Baxtiyor Xabibullayev Abdulvoxid o'g'li	
Tijorat banklarida aholi omonatlarining jozibadorligini oshirishning metodologik asoslari va amaliy yo'nalishlari	73
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
To'lov aylanmasining mohiyatini aniqlashda to'lov va to'lov oqimlarining roli.....	78
I.F.Sayfiddinov	
Moliyaviy inklyuzivlikni ta'minlovchi samarali soliq siyosati.....	83
Artikov Ne'matulla Abdusalamovich	
Youth, digital finance, and the gig economy in uzbekistan	86
Akmal Boymurodov	
Aktsiyadorlik jamiyatlari korporativ boshqaruvda qaror qabul qilishda raqamli texnologiyalardan foydalanish masalalari	91
Xabibullaeva Shirinxon Tohir qizi	
В условиях трансформации обеспечение развитие образования и нуки в сфере подготовки управленческих кадров	98
Суюнов Дилмурод Холмурадович	
Ипотечное кредитование как инструмент социальной политики в узбекистане	104
Базарова Нигора Равшановна	
Kichik biznes subyektlari tomonidan hudud aholisi bandligini ta'minlashning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari.....	110
Ergasheva Nigora Abdigapparovna	
Kichik korxonalar istiqbolli hududlarda sanoat ishlab chiqarish holati dinamikasi.....	114
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
Banklarning aktivlarini daromadliligini oshirish yo'llari	118
Elbusinova Umida Khamidullaevna	

Ekologik omillar o'zgarishining dehqon xo'jaliklari yalpi hosiliga ta'siri	123
Otamurodova Dildora Abdukrimovna	
O'zbekiston tijorat banklarining yashil iqtisodiyotdagi o'rni	128
Eshev Furqat A'zamovich, Ibragimova Feruza Axtamovna, Jumanazarova Malika Baxtiyorovna, Raxmatova Mohina Dilmurod qizi	
Использование интеллектуальных технологий в процессе обслуживания клиентов банка	132
Хашимова Дилёра Пахритдиновна	
Innovatsion faoliyatning moliyaviy rag'batlantirish va boshqaruv samaradorligini belgilovchi omil va jihatlari.....	138
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Import tovarlari bo'yicha aksiz solig'ini undirishning nazariy asoslari.....	143
Abdurasulov Murodjon Bahrom o'g'li	
Роль цифровых валют центральных банков в модернизации платёжной инфраструктуры: мировой опыт и перспективы Узбекистана	150
Срожиддинова З.Х., Тухтасинова Д.Н.	
Tijorat banklarida chakana to'lov tizimlarini nazariy asosi.....	155
Sultonov Davronjon Rustam o'g'li	
Tikuv-trikotaj korxonalarida raqobatbardoshlikni oshirishda strategik menejmentning roli	161
Mamatraimov Islom Mamanazarovich	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston.....	170
Islomova Dilrabo Salomovna	
Iqtisodiy masalalarni matritsalar nazariyasi asosida modellashtirish va python dasturlash tilida yechish.....	175
Tojiyev Ilhom Ibraimovich, To'rayeva Feruza Dilmurodovna, Namozova Barchinoy G'ayrat qizi, Baxronova Zuhra Otaniyoz qizi	
Pul bozori barqarorligini ta'minlashda tijorat banklarida likvidlikni boshqarish samaradorligi	188
Sattorova Nasiba G'aniyoz qizi	
The role of digitalization of healthcare in the implementation of the safe city project	192
Akbarjon Iminov	
Аутоиммунные поражения центральной нервной системы, возникающие после стрептококковой инфекции	198
Умарова Саодат Сулаймоновна, Нормакматов Бахтиёр Ботиралиевич	
Iqtisodiyotiga yo'naltirilgan investiyalar tahlili	204
Namozov Olim Botirovich	
Creating a favorable climate for investment in agriculture	209
U.I.Djumaniyazov, B.J.Mirzaev	
Davlat ishtirokidagi korxonalarni korporativ boshqaruvni xalqaro standartlari asosida takomillashtirish	214
F.Djalilov	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy su'gurt qilish xarajatlarini hisobi.....	222
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
O'zbekistonda bank operatsion xarajatlari buxgalteriya hisobi	227
Qurbonova Sitara Vahobjon qizi	
O'zbekistonda kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini rivojlantirishning strategik yo'nalishlari.....	233
Musayev Ozodjon Shavkat o'g'li	
Пути обеспечения стабильного экономического роста в условиях перехода к зелёной экономике, совершенствования государственной экономической политики и повышения эффективности внедрения принципов цикличной экономики.....	237
Худайбергенова Адалат Негматуллаевна, Убайдуллаев Сирожиддин Жамшидович, Файзиёва Хамида	

Кудратовна, Эшбоев Миржалол Бахромович	
O'zbekiston sanoatining iqtisodiy holatini baholash	241
Mamanazarov Oybek Shomurodovich	
Maktabgacha ta'limda tayanch kompetensiyalarni shakllantirishda matematika va savod asoslarining didaktik yechimlari.....	247
Mingboyeva Guldorxon Maxmudovna	
Soliq tizimida soliq riskini baholash uslubiyoti.....	252
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Budjetni rejalashtirish tizimida jismoniy shaxslar daromadlari bo'yicha prognozlashni takomillashtirishning metodologik asoslari	260
Babaev Shavkat Bayramovich	
Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления.....	267
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Yashil mehmonxonalarda strategik tahlil metodologiyasi	274
Rasulova Nigora Yusupovna	
Цифровая трансформация: новые возможности и современные тенденции в управлении бизнесом и инвестициями.....	279
Баратова Динора Алишеровна	
Mehmonxonalarda xizmat ko'rsatishning sifati va samaradorligini baholash.....	283
Ikromov Akbar Farxod o'g'li	
Модель внедрения open banking в Узбекистане: предложение на основе международного опыта и локальных особенностей.....	288
Камалов Шухрат Камалович, Аскарова Дилором Хожимуратовна, Баходиров Жасурбек Олёрбек ўғли, Маликов Шохрух Шокирович, Тенгелова Фарангиз Мажид кизи	
O'zbekistonda islom moliyasini joriy qilishning yo'llari	295
Ashurbayev Farrux Alisher o'g'li, Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
AQSH tajribasiga ko'ra eksportni iqtisodiy o'sishga tasiri	299
D.E.Qarshiev	
Iqtisodiyotni tartibga solish orqali aholi farovonligini oshirishning ahamiyati	304
Berdibekov A.	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish va aholi moliyaviy savodxonligini oshirishda inklyuziv molianing ahamiyati.....	308
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Problems of the financial mechanism influence for stable and inertial development of enterprises.....	313
Zaynalov Jakhongir Rasulovich, Alieva Susanna	
Tibbiyot turizmni rivojlantirish va uning salohiyatini iqtisodiy baholashning ilmiy va uslubiy asoslari	317
Vofaxojayeva Dilafruz Marufovna	
Turistik destinatsiyalar va raqamli marketing texnologiyalari orqali turizm barqarorligini transformatsiya qilish	322
Nurmuhammadxon Oppoqonov	
Kichik va o'rta biznes moliyaviy barqarorligining kambag'allikni kamaytirishdagi ahamiyati.....	327
Djamalov Xasan Numanjanovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida turizmni rivojlantirishning tashkiliy va iqtisodiy salohiyatini baholash.....	335
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O'zbekiston turizm sektorida tog' turizmining ulushi.....	343
Alimov Abduvakil Komil o'g'li	
O'zbekiston respublikasida investitsiya faoliyatini moliyaviy boshqarish va bunda xorij tajribasi.....	348
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	

Tadbirkorlik faoliyatini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning holati.....	354
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Tadbirkorlik faoliyatida innovatsiyalarni rivojlantirish strategiyasini tanlash va asoslash	358
Shakirova Madinaxon Gafurdjanovna	
O'zbekistonning xalqaro valyuta-moliya tashkilotlari bilan o'zaro hamkorlik aloqalarini mustahkamlash yo'nalishlari.....	362
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Turg'unova Zohida Shavkat qizi, Umida Yuldasheva	
Jismoniy shaxslarning daromadlarini soliqqa tortish tartibini takomillashtirish.....	367
Bobomurotova Manzura Panji qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlari va qimmatli qog'ozlar bozori o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlar	372
Berdaliyev Javohir Jahongir o'g'li	
Farg'ona viloyati mahallalarida tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlanishi holati tahlili	379
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Проблемы охраны окружающей среды и формирования «зеленой экономики»	389
Ёдгорова Мухайё Шухратовна, Иминова Наргиза Акрамовна	
The evolution of passenger transport in uzbekistan and its impact on economic growth.....	392
Naubetova Ziyada Niyet kizi	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida ish beruvchining fuqarolik javobgarligini majburiy sug'urta qilish xarajatlarining hisobi.....	397
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Jahon sug'urta amaliyotining O'zbekiston sug'urta bozorining rivojlanishiga ta'siri	402
Kuvatova Dinara Anvarovna	
Milliy iqtisodiyotda xorijiy investitsiyalarning ahamiyati va ta'sir mexanizmlari	406
Abdullayev Zoxid Xolxo'jayevich	
Xaridorlar bilan hisob-kitoblar auditida moliyaviy tahlil usullarini qo'llash xususiyatlari.....	411
Sagimbaev Sultanbek Turdibay o'g'li, Sultamuratov Qallibek	
The function and value of commercial banks in fostering capital market growth	416
Isakov Janabay Yakipbaevich	
Raqamli texnologiyalarning korxonalar risk boshqaruvidagi rolini swot tahlili orqali tadqiq etishning ahamiyati	427
Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li	
The state and development trends of business process auditing in joint-stock companies in uzbekistan.....	439
Utegenova Sarbinaz Turdimuratovna	
Mamlakatimizda amaldagi budjetlararo munosabatlarning tartibi hisobi, hamda uning ahamiyati	444
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li, Saydullayeva Zeboxon Shukrilla qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish	462
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo	
Barqaror rivojlanish va yashil iqtisodiyotning mamlakatimizda so'nggi yillardagi oshib borayotgan ahamiyati	467
Bahodirova Mohigul	
Conceptual framework for boosting the financial and economic performance of investment projects in industrial enterprises.....	472
Sarriev Kahraman Ramatullaevich	
Bandlik va ayollar tadbirkorligi	477
Ibodullayeva M.S.	
Mamlakatimiz yalpi ichki mahsulotini ekonometrik prognozlash.....	482
A'zamov Musurmon Axmadovich, Islomov Javohir	

Eksport siyosatini tadbirkorlik faoliyati rivojlanishiga ta'siri	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Aholini ish bilan ta'minlashda qishloq aholisini mehnat salohiyatidan foydalanish.....	492
Noiba Qodirova Maxmud qizi	
Yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda rasmiy bandlik va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirish	497
Xalimbetov Farxad Bagibekovich, Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li	
Analysis of touristic potential and capacity of ecotourism sites	501
Abdurakhmanova Akida Faizulla kizi	
Xorijiy investitsiya ishtirokidagi korxonalarni moliyalashtirishni takomillashtirish.....	509
Salohiddinov Jaloliddin	
Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	516
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
O'zbekiston va xorijiy davlatlarda aksiyadorlik jamiyatlarining qimmatli qog'ozlar orqali kapital yig'ish strategiyalari	520
Dilnozaxon Muxitdinova	
Iqtisodiy inqiroz paytida korxonalarda likvidlikni boshqarish strategiyalari	527
Abdusalomova Nodira Bakhodirovna, Jabborova Sevinch Xusanovna	
O'zbekistonda islomiy mikromoliyaviy xizmatlar orqali ish bilan bandlikni oshirish istiqbollari.....	532
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
Textile enterprises and changing market conditions: integration of demand analysis, trend forecasting and strategic assortment management	536
Ikramova Nodira Burkhon kizi	
Aksiyadorlik korxonalari boshqaruv tizimida korporativ madaniyatni takomillashtirish	540
Umarchodjaeva Muyassarhon Ganievna, Omanova Nargiza Rustam qizi	
Moliyaviy faoliyat natijalari hisobi va auditini takomillashtirish.....	548
Po'latov Xudoyberdi Uktamovich, Abduxoliqov Isomiddin Ikrom o'g'li	
Rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlarda iqtisodiyotning real sektori korxonalariga kreditlar bo'yicha foiz stavkalariga ta'sir ko'rsatishda markaziy banklarning qayta moliyalash stavkalarining rolini tahlil qilish	553
Jabbarov Eliboy, Abdullayeva Charos Abdullo qizi	
O'zbekistonda qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashda innovatsiyalarning roli va iqtisodiy samaradorligi	558
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Sirkulyar iqtisodiyotni rivojlantirish orqali chiqindilarni boshqarish muammosini bartaraf etish yo'llari	563
Narzullayev Elmurod Shuxrat o'g'li, Hamrokulov Ulug'bek Abdurahmatovich	
Korxonani samarali boshqarishni ta'minlash strategiyalari	567
D.Mutalova	
Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari.....	571
Nabieva Nilufar Nabi qizi	
Raqamli iqtisodiyotning jamiyat hayotiga ta'siri.....	577
Aripova Ziyoda Xayrullayevna, Nurmuxamedova Tursunoy Usmonovna	
Transportda turistik xizmatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish.....	581
Tuychiyev Anvarjon Muxtorjonovich	
Ipak yo'lining tarixiy madaniy merosi va hunarmandchiligi: dolzarb muammolar va tadqiqot istiqbollari	584
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Eksport faoliyatini rag'batlantirishda institutsional va moliyaviy mexanizmlarning roli.....	589
Umarkulov Kodirjon Maxamadinovich	

Elektron pul evolyutsiyasi.....	595
Marpatov Mavlonxon Dadashevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida sanoat korxonalarining roli.....	600
Nasullayeva Yoqutoy Nasim qizi	
O'zbekistonda turizm marketingi va raqobatbardoshligini oshirish	606
Ikramova Nasiba Axmadovna	
Kambag'allikni qisqartirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	610
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li	
Jamiyatda imkoniyati cheklanganlarning bandligini ta'minlashning ijtimoiy-iqtisodiy asoslari.....	615
Tilavova Munisa Maxmudovna	
Moliyaviy matematika vositalarining O'zbekiston kredit tizimidagi qo'llanilishi.....	620
Shamsiyeva Nigora Rafiq qizi	
Ecological sustainability in tourism: regional practices and global reflections.....	626
Sayyora Safaeva	
Quyi amudaryo mintaqasida turli darajadagi destinasiyalararo ixtisoslashgan klasterlarni shakllantirish asoslari va ularning o'ziga xos jihatlari.....	631
Doschanov Tangirbergen, Ollanazarov Bekmurod Davlatmurotovich	
Fine dining restoranlarida marketing strategiyalarining shakllanishi va mijoz jalb qilishda ularning ahamiyati.....	641
Jumaniyazova Sarvinov Mansur qizi	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini kontseptual asoslari va shartlari asoslari xususida.....	644
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Davlat sektoridagi tashkilotlarda smetalar tuzish tartibi	651
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Качественное развитие рынка труда узбекистана.....	657
Мамадалиева Хафиза Холдаровна	
Kichik biznes subyektlarining aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allik darajasini pasaytirishdagi o'rni.....	664
Maxamadaliyev Boburbek Baxodir o'g'li	
Устойчивое развитие esg-менеджмента: от тренда к фундаментальной стратегии выживания и процветания.....	670
Собирова Нилуфар Бекпулат кизи	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	676
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	
Qurilish loyihalarini moliyalashtirishning milliy va xalqaro tajribasi	681
Yashin Iboyev	
Xizmatlar sohasida innovatsion muhitni yaratishning dolzarb masalalari.....	687
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov, Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	
Sanoat korxonalarining raqobatbardoshligini boshqarishda tovar aylanmasi tahlili.....	692
Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda innovatsion faoliyatning moliyaviy va boshqaruv hisobini takomillashtirish masalalari	698
Xushvaqtova Nozanin Nurbek qizi	
Effect of processing on nutrients in tomato products.....	706
Ergasheva Muhabbat Komil kizi	
Asosiy vositalarni davomiy (uzluksiz) baholash.....	710
Kuziev Islom Nematovich, Raxmonov Xurshidbek Shavkat o'g'li	
Sun'iy intellekt: Markaziy banklarni qanday o'zgartirmoqda?	715
Shahboz Qozoqov Ortiqbaevich	

Kichik biznes subyektlarida tashkil etilgan baliqchilikka ixtisoslashgan xo'jaliklarning mamlakat oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashdagi o'rni.....	720
Vazirov Azamat Yoqubjonovich	
Korxonalarining marketing faoliyatini strategik rivojlantirish yo'nalishlari.....	725
Isokboeva Zilola Rustam qizi	
К целям повестки 2030: анализ экономических индикаторов узбекистана	728
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
Современное состояние исследований в области использования цифровых технологий в инвестиционной деятельности	734
Ирмухамедова М.Д.	
Tijorat banklarining raqamli transformatsiyasi jarayoni, uning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tahlil qilish.....	741
Eshqobilov Ahmat Jovliyevich	
Aholi sonining o'sishi va iqtisodiy infratuzilmaga yuklanish: hududiy tahlil	745
To'rayev Nurbek Baykulovich	
O'zbekistonda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va boshqarishning hududiy rivojlantirish strategiyasi	751
Nuraliev Temurjon Erkinjon o'g'li	
O'zbekistonning zamonaviy korxona va tashkilotlarda boshqaruv masalalari	756
Ahtamova Mohigul Erkinovna	
Davlat tashkilotlarida ichki audit tuzilmalarini tashkil etishni rivojlantirish	761
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Yashil moliyalashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining roli: imkoniyatlar va xavflar tahlili	765
Isoqulova Munisxon Abdurasul qizi	
Критерии экологичности бренда: как измерить «зеленый» имидж?	769
Носирова Чарос	
Qishloq xo'jaligini innovatsion texnologiyalar asosida boshqarish	775
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
«O'ztransgaz» AJ faoliyatini 2024–2027 yillarga prognozlashtirishda ekonometrik modellar asosida tahlil	784
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar.....	791
Mahmudov Otamurod Hoshimovich, Murtazova Sh.N.	
Xizmat ko'rsatish sohasida elektron tijoratni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	795
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
O'zbekiston chakana savdosi tizimi va uning rivojlanishi.....	806
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Milliy iqtisodiyotni tartibga solishda davlatning o'rni va maqsadi	812
Amonov Mehriddin Oromiddinovich	
Investitsion faoliyatni amalga oshirishning xorij tajribasi va mamlakatimizda foydalanish istiqbollari.....	816
O'tamurodova Surayyo Shokirjon qizi	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni.....	822
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	829
Бегалиев Файзали Умаралиевич	
Sog'lomlashtirish turizmida ekologik va ijtimoiy ta'sirlarning sintezi	832
Naimov Saidjon Yusup o'g'li	

Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari.....	835
Maxkamova Zuxra Tursunpulotovna	
Обзор по теме Современные системы управления возбуждение синхронных машин и перспективы их развития (Формирования законов управления).....	841
Алиев Абдор Мураткулович	
O'zbekistonda turizm va servis sohasida davlat- xususiy sheriklik mexanizmidan foydalanish istiqbollari.....	846
Mamayusupova Dilovarxon Begmatovna	
Tijorat banklarida operatsion risklarini baholash va boshqarish tizimini tashkil qilish	850
Jaxongir Rabbimov	
Tomorqa xo'jaliklari faoliyatini tahlil qilishda statistik modellar va metodlardan foydalanish yo'nalishlari.....	855
Turobov Sherzod Alisherovich	
Совершенствование порядка расчёта и взимания НДС в узбекистане: аналитический подход.....	860
Бисенбаев Шарьяр Куанишбай ули	
Mintaqaviy iqtisodiyotda inson kapitalini raqamli transformatsiyalash masalalari.....	864
Yusubboeva Dinora Quadrat qizi	
Sirdaryo viloyatining turizm imkoniyatlari va o'ziga xos turizm resurslari.....	875
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatida investitsion-innovatsion faollikni oshirish holati va investitsiyalarning tarkibiy xususiyatlari.....	883
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Axrorov Abbas Aslamjon o'g'li	
Global innovatsion indekslar va o'zbekiston: rivojlanish yo'nalishlari va bosqichlari	889
Bekmurodova Gavhar Adham qizi	
Aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvga raqamli texnologiyalarni joriy qilishning ilmiy-nazariy asoslariga qarashlar	895
Suyunov Dilmurod Xolmuradovich, Xabibullayeva Shirinxon Toxir qizi	
Xalqaro standartlar asosida moliyaviy instrumentlar hisobini va auditini takomillashtirish.....	902
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Внедрение и адаптация исламского банкинга в экономике узбекистана	906
Б.Б.Ахмаджанов, М. С.Шукруллаева, Д.Р.Сафаева	
Kichik biznesning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi ahamiyatini baholash uslubiyoti.....	911
Ermatov Akmaljon Adxamovich	
"Neyromarketing" asosida o'zbekiston turizm brendi tahlili	916
Narziqulov Elbek Farxod o'g'li	
Xalqaro bozorlarda zamonaviy marketing vositalaridan foydalanish	922
Meliqulov Abdulhalil Norinovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar va ularning bank aktivlariga ta'siri.....	929
Saidov Bobir Jiyanboy o'g'li, Xolmuradov Musurmon Avlaqulovich	
Сущность и причины международных денежных переводов	936
Гимранова О. Б.	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda uzoq muddatli aktivlarning hisobi va auditini raqamli tvn texnologiyasi asosida takomillashtirish imkoniyatlari.....	941
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
Biologik aktivlarning tushunchasi: iqtisodiy mazmuni va mohiyati.....	948
Ziyayev Dilshodjon Salimjonovich	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda iqtisodiy siyosatning roli: zamonaviy yondashuvlar.....	953
Xodjayev Jamshid Abduxakimovich	

Аналитический обзор: Развитие корпоративного управления в государственных корпорациях Узбекистана (2015–2025).....	958
Мамараджабов Фарход Бахтиярович	
O'zbekistonda transport infratuzilmasini rivojlantirish karidorlari	968
Nazriyev Umidjon Baxrillayevich	
Aylanma kapital bilan ishlashda samaradorlikni oshirish: korxona moliya siyosatini takomillashtirish yo'nalishlarida data science yondashuvlari	975
Khoshimov Doniyor, Kungratov Ilmurod Kuzibay o'g'li	
Davlat ulushi mavjud bo'lgan korxonalarda moliyaviy barqarorlikni ta'minlashda raqamli transformatsiyaning roli	982
Musurmonov Mehroj Murtaza o'g'li	
Iqtisodiyotni raqamlashtirishda tijorat banklariga moliyaviy resurslarni jalb qilish metodologiyasini takomillashtirish	988
Hamrayev Obid Akhatovich	
Tibbiy xizmatlarda raqamli texnologiyalarni joriy etish va uning samaradorlikka ta'siri (xorijiy tajriba).....	993
Usmonova Vasila Botirovna	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni boshqarish amaliyoti tahlili.....	997
Akramova Nargiza Nutfillayevna	
Using integrated marketing communications (IMC) in business management	1002
Ziyayeva M.M.	
Xorijiy mamlakatlarda tibbiyot muassasalarini moliyalashtirish masalalari va ulardan o'zbekistonda foydalanish istiqbollari.....	1006
Jaxongirov Ilindorjon Jahongirjon o'g'li	
Davlat budjetining ijtimoiy sohani rivojlantirishdagi xarajatlarini samarali boshqarish yo'llari.....	1011
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li	
Mintaqada xalq hunarmandchiligida klasterlash va ekologik logistika modeli asosida savdo tizimini shakllantirish.....	1015
Norqobilova Feruza Abduhomidovna	
To'g'ri xarajatlar usuli va to'liq yutuvchi xarajatlar usuli tizimlarining afzalliklari va farqli jihatlari amaliy misolda.....	1019
Kholisa Kamoliddinovna Kuldosheva	
Investitsiyalarni innovatsiyalarga yo'naltirish bo'yicha xorij tajribasi	1024
Ayubov Ilyos Ilxomovich	
Важность разработки стратегических программ развития страны.....	1028
Каримова Нуржахон Олим кизи	
Sanoat korxonasining raqamli transformatsiyasini baholash omillari va ko'rsatkichlari.....	1032
Kudaybergenov Azamat Shamuratovich	
Namangan viloyatida ijtimoiy turizm tadbirkorligini maqsadli boshqarish mexanizmi.....	1042
Yunusova Sohiba Abdumamidovna	
Evaluating the capital asset pricing model methodology in uzbekistan companies	1048
Bunyod Usmonov	
Aholini ish bilan bandligining yangi turlari va imkoniyatlari	1055
A.B. Khayitov	
Maktab direktorlarini qo'llab-quvvatlashda asosiy ustun amaliyotlar va o'zbekiston ta'lim tizimida ularni qo'llash imkoniyatlari	1059
Mamura Tadjibayeva	
Sun'iy intellekt asosida matematik masalalarni yechish algoritmlari	1064
Oqnazarov To'liqin Jalilovich, Jo'rayev Mardon	
Global ta'lim makonida milliy tarbiyani rivojlantirish istiqbollari	1071
Sanaqulov Sardor Istamqulovich	

Bank xizmatlari sifati va bank daromadlariga ta'sir etuvchi omil sifatida personal faoliyatining o'rni.....	1075
Abdukaxarova Shoira Abduvahobovna	
Fond bozori raqamli iqtisodiyotda investitsiyalarni shakllantirish manbai sifatida.....	1079
Kamilova Sevara Anvarovna	
O'zbekistonda toza suv va sanitariyaning inson hayoti hamda iqtisodiy farovonlikka ta'siri: BRM-6 doirasida tahlil.....	1085
Xasanova Iroda Azizbek qizi	
Increasing the effectiveness of using marketing communications in the tourism services market.....	1090
Sobirjonov Asrorbek Sobitjon ugli	
Davlat xaridlari sohasini takomillashtirish istiqbollari.....	1095
Bazarov Nazirjon Sobirovich	
Xarajatlarning strategik boshqaruv hisobini xo'jalik yurituvchi subyektlarda takomillashtirish.....	1103
Xayitboeva Laylo Oybekovna	
Davlat moliyaviy nazorati tizimida tashqi audit: rivojlangan mamlakatlar amaliyoti.....	1109
Kuliyev Komil Shuxratovich, A.Astanovulov	
Moliyaviy instrumentlarni hisobga olishda biznes modelning ahamiyati va amaliy yondashuvlar.....	1114
Shanasirova Nodira Abdullayevna	
Tijorat banklarida risklarni boshqarishning ustuvor yo'nalishlari.....	1118
Tursunov Ilxom Toirovich	
Chakana va ulgurji savdo korxonalari faoliyatini rivojlanishiga tasir etuvchi omillarni baholash.....	1124
Yuldasheva Gulmira	
Managing tourism in fragile ecosystems: a case study approach.....	1128
Dilmurod Nasimov, Shahrizoda Sirojiddinova	
Tadbirkorlikni innovatsion-investitsion jihatdan baholash uslublari.....	1134
Fayziyev Shavkat Shaxobidinovich	
Зарубежный опыт развития инновационной деятельности предприятий энергетической отрасли.....	1141
Бегмуллаев Отабек Ирисалиевич	
Leveraging machine learning for big data analytics: a strategic overview.....	1148
Ismaylov Timur Kuanishbaevich, Kurbanbaev Bakhtiyar Bakhtovich, Orazbayev Aqilbay Jenisbay uli	
Ta'lim muassasalarida xarajatlar smetasi ijrosining dastlabki hisobini yuritilishi.....	1152
Isoqulov Fazliddin Shamsiddin o'g'li	
"Yengil sanoat korxonalarini qo'llab-quvvatlash choralari haqida".....	1158
Otaxanova Umida Olim qizi	
Investitsion-qurilish jaryonlarini samarali boshqarishning tashkiliy modellari va ulardan foydalanish usullari.....	1162
Abduvaliyev Bekzod Muxiddin o'g'li	
Qimmatli qog'ozlar bozorining mohiyati bo'yicha nazariy asoslar.....	1169
Alimov Ilxomjon Ikromovich, Ikramov Akmalbek Ilxomjon o'g'li	
Adoption of electric vehicles in logistics: opportunities and challenges in Uzbekistan.....	1175
Oblokulova Parvina	
Qishloq xo'jaligiga investitsiyalarni jalb qilishning xorijiy mezonlari.....	1182
Jurayev Abdug'affor Sofarovich, Nazirova Sayyora Baxtiyorovna	
Raqamli tranformatsiya jarayonlarining mehnat bozori konyukturasiga ta'siri.....	1187
Fayzullayev Nurulla Baxromovich, Xudaybergenova Shukurjon Erkinovna	
Milliy iqtisodiyotda internet xizmatlarini rivojlantirishning o'ziga xos yondashuvi.....	1194
Niyozova Shohsanam Nuritdinovna	

Auditorlik xulosalarini shakllantirishda auditorlik dalillariga qo'yiladigan talablar	1199
Qo'shmatov Otaxon Qurbonaliyevich	
Qishloq xo'jaligi sohasini takomillashtirishda investitsion loyihalarning iqtisodiy mohiyati	1203
Israilova Xikoyat Musakulovna	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishning nazariy-uslubiy asoslari	1207
Dadaboyeva Marguba Mamasoliyevna	
Eko va agro-turizm da raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqishning istiqbollari	1212
Nurfayziyeva Mohinur Zayniddinovna	
The importance of the cluster system in the agricultural field	1217
Sherkulov Shokhrukh Erkin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sug'urtalash tizimini takomillashtirish yo'llari	1221
Mardonov Mashrab Mansurovich, Muxtorov Abduxolik Abduxalimovich	
Aksiz solig'i amaliyotining genezisi, milliy xususiyatlari, turlari va vazifalarining nazariy jihatlarini	1225
Shodiyev Olimjon Abduraxmonovich	
Iqtisodiyotning real sektor tushunchasi, uning tarkibi va iqtisodiyotdagi ahamiyati	1230
Mahmudov Nurali Komilovich	
Enhancing waste management efficiency through digital technologies	1234
Nurmetova Muyassar Jumanazarovna	
Korporativ moliya tizimini rivojlantirishda raqamli moliya vositalari va texnologiyalarning integratsiyasi	1241
Xalbekov Ozodbek Xudoykulovich	
The influence of tour interpretation on perceived heritage values: a comparative analysis of tourists with and without guided interpretation at a heritage destination	1245
Shokhnigorbegim Juraeva	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida aloqa xizmatlarini rivojlantirish va samaradorligini oshirishning metodologik asoslarini takomillashtirish	1252
Xazratov Abror Panjiyevich	
Madaniy meros obyektlari asosida barqaror turizmni rivojlantirish strategiyalari	1257
Abriev Zoirjon	

MADANIY MEROS OB'YEKTLARI ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI

Abriev Zoirjon

Turizm va mehmonxona biznesi kafedrası katta o'qituvchisi, PhD. TDIU

Email: zoirjonabriyev819@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston hududidagi madaniy meros obyektlari asosida barqaror turizmni rivojlantirishning zamonaviy strategiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda tarixiy yodgorliklar, me'moriy ansambllar va moddiy-madaniy meros obyektlarining jozibadorligini oshirish orqali turizm salohiyatini kuchaytirish yo'llari ko'rib chiqilgan. Turizmning barqaror modeli sifatida ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy jihatlarni uyg'unlashtirgan yondashuvlar ilgari surilgan. Milliy strategiyalar va xalqaro tajriba asosida barqaror turizmni rejalashtirishda infratuzilma rivoji, raqamlashtirish, ta'lim dasturlari va mahalliy hamjamiyatlarning ishtiroki muhim omillar sifatida ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: barqaror turizm, madaniy meros, tarixiy obidalar, me'moriy yodgorliklar, turizm strategiyasi, ekologik turizm, infratuzilma, raqamlashtirish, mahalliy hamjamiyat, ijtimoiy barqarorlik, iqtisodiy samaradorlik, turistik resurslar, davlat dasturlari, turizm marketingi, hududiy rivojlanish, madaniy identitet, sayyohlik faoliyati, xalqaro tajriba.

Abstract: This article analyzes modern strategies for developing sustainable tourism based on cultural heritage sites in Uzbekistan. The study explores ways to enhance tourism potential by increasing the attractiveness of historical monuments, architectural ensembles, and tangible cultural heritage objects. It proposes approaches that integrate ecological, social, and economic dimensions as the foundation of a sustainable tourism model. Based on national strategies and international experience, key factors such as infrastructure development, digitalization, educational programs, and the involvement of local communities are highlighted in the planning of sustainable tourism.

Key words: sustainable tourism, cultural heritage, historical monuments, architectural landmarks, tourism strategy, ecological tourism, infrastructure, digitalization, local community, social sustainability, economic efficiency, tourism resources, state programs, tourism marketing, regional development, cultural identity, tourism activities, international experience.

Аннотация: В данной статье анализируются современные стратегии развития устойчивого туризма на основе объектов культурного наследия на территории Узбекистана. В исследовании рассматриваются пути повышения туристического потенциала за счет увеличения привлекательности исторических памятников, архитектурных ансамблей и объектов материального культурного наследия. Предлагаются подходы, объединяющие экологические, социальные и экономические аспекты как основа устойчивой модели туризма. На основе национальных стратегий и международного опыта особое внимание уделяется развитию инфраструктуры, цифровизации, образовательных программ и участию местных сообществ в планировании устойчивого туризма.

Ключевые слова: устойчивый туризм, культурное наследие, исторические памятники, архитектурные ансамбли, стратегия туризма, экологический туризм, инфраструктура, цифровизация, местные сообщества, социальная устойчивость, экономическая эффективность, туристические ресурсы, государственные программы, маркетинг туризма, региональное развитие, культурная идентичность, туристическая деятельность, международный опыт.

KIRISH

So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida madaniy merosni asrash va barqaror turizmni rivojlantirish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. Turizm sohasi nafaqat iqtisodiy o'sishni rag'batlantiruvchi omil, balki milliy madaniyatni xalqaro maydonga olib chiqish, tarixiy xotirani saqlash va xalqaro imijni mustahkamlash vositasi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, madaniy meros obyektlari asosida barqaror turizmni shakllantirish, ushbu yo'nalishda davlat strategiyasini ishlab chiqish va amaliy choralarni ko'rish bugungi davr talabi bo'lib qolmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev bu boradagi siyosatning ustuvor yo'nalishlarini quyidagicha ta'kidlaydi: "Yurtimizda mavjud boy tarixiy-madaniy merosni asrab-avaylash, uni chuqur o'rganish, kelajak avlodlarga bezavol yetkazish bilan birga, ushbu bebaho boylikni xalqaro miqyosda keng targ'ib qilish orqali O'zbekistonning turizm salohiyatini yuksaltirish muhim vazifamizdir." (Sh.M. Mirziyoyev, "Madaniy meros – milliy g'ururimiz va bebaho boyligimizdir", 2022-yil 26-may). Mazkur yondashuvdan kelib chiqqan holda, barqaror turizmni madaniy meros obyektlari asosida rivojlantirishda ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy omillarni muvozanatli ravishda uyg'unlashtirish talab etiladi. Chunki barqaror turizm o'z mohiyatiga ko'ra sayyohlik faoliyatining hozirgi ehtiyojlarini qondirish bilan birga, kelajak avlodlarning ham shu imkoniyatlardan foydalanishini ta'minlovchi tizimni anglatadi. Bu esa madaniy meros obyektlarining ehtiyotkorlik bilan saqlanishi, ularning infratuzilmasini zamonaviy talablarga moslashtirish, ekologik yuklamani kamaytirish, mahalliy aholi manfaatlarini hisobga olish va turizm xizmatlari sifatini oshirishni talab qiladi. O'zbekiston Respublikasida mavjud 8 mingdan ortiq tarixiy va madaniy obidalar, me'moriy yodgorliklar, ziyoratgohlar, qadimiy shaharlar va muzeylar ushbu strategiyaning asosiy tayanchi bo'lib xizmat qilishi mumkin. Masalan, Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabz shaharlari YuNESKoning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan bo'lib, ularning jahon madaniy hamjamiyatidagi o'rni yuqori baholanmoqda. Bu esa mazkur obyektlarni barqaror turizm markazlariga aylantirish uchun ulkan salohiyat mavjudligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, davlat rahbari tomonidan 2022-yil 26-mayda imzolangan "Madaniy merosni asrash va barqaror turizmni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmonida ushbu sohada ilg'or tajribalarni joriy etish, raqamlashtirish, kadrlar tayyorlash va mahalliy hamjamiyatlarni jalb etish ustuvor vazifa sifatida belgilab qo'yilgan. Bu esa madaniy merosni asrash va barqaror turizmni integratsiyalashgan yondashuv asosida rivojlantirishga zamin yaratadi. Shu sababli, ushbu maqola doirasida O'zbekistonning madaniy meros obyektlari negizida barqaror turizmni rivojlantirishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish, ilmiy asoslash va amaliy tavsiyalar shakllantirish asosiy maqsad qilib olingan. Bu jarayonda xalqaro tajriba, zamonaviy metodologiyalar, statistika va tahlil usullari asosida tadqiqot olib boriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Barqaror turizm va madaniy meros obyektlarini uyg'unlashtirish masalasi bugungi kunda ilmiy jamoatchilikning e'tibor markazida bo'lib, bu yo'nalishda O'zbekiston va xorijiy tadqiqotchilar tomonidan qator izlanishlar olib borilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, barqaror turizmni rivojlantirishda madaniy meros obyektlari muhim resurs sifatida qaralishi kerak. O'zbekistonlik olimlardan Sh. M. Karimov madaniy merosni asrashda turizmni barqaror rivojlantirish mexanizmlariga e'tibor qaratib, sayyohlik infratuzilmasini mahalliy hamjamiyat manfaatlarini integratsiyalash zarurligini ta'kidlaydi [1]. Unga ko'ra, "madaniy obidalar atrofida zamonaviy, lekin moslashgan xizmatlar tarmog'ini yaratish, barqarorlikka olib boruvchi asosiy yo'ldir". Yana bir olim, G. T. Egamova, o'z tadqiqotlarida Samarqand va Buxorodagi madaniy meros obyektlarining sayyohlik resursi sifatidagi salohiyatini tahlil qilib, barqaror turizm modelida ijtimoiy ishtirok, ekologik muvozanat va iqtisodiy manfaatdorlikni birlashtirish kerakligini ko'rsatadi [2]. X. I. Nuriddinovning fikricha, O'zbekistondagi me'moriy merosni saqlab qolishda turizm sohasi iqtisodiy vosita bo'lib xizmat qilishi, ammo bu jarayonda obidalarni ekspluatatsiya qilish emas, balki ularni ehtiyotkorlik bilan saqlashga urg'u berilishi kerak [3]. T. Q. Sayfutdinov esa o'z tadqiqotida "barqaror turizm – bu faqatgina ekologik muvozanat emas, balki mahalliy aholini daromad bilan ta'minlovchi ijtimoiy mexanizm" ekanligini isbotlaydi [4]. Z. Sh. Shokirova madaniy meros obyektlarining raqamlashtirilishi barqaror turizmga yangi bosqich olib kirishi mumkinligini ta'kidlab, QR-kodli gid xizmatlari, AR/VR texnologiyalar asosida interaktiv xizmatlarni joriy etishni taklif etadi [5]. F. M. Raxmonqulova esa O'zbekistonda YuNESKO ro'yxatiga kiritilgan obyektlar asosida turizm tarmog'ini rivojlantirish zarurligini ta'kidlaydi. Uningcha, bu nafaqat xorijiy sayyohlar sonini oshiradi, balki xalqaro imijni ham mustahkamlaydi [6]. Boshqa olimlardan D. O. Komilov [7], M. S. Xo'jayev [8], N. S. Ergashev [9], R. R. Botirov [10], M. I. Sultonov [11] va D. T. Qodirovlar [12] tomonidan yozilgan maqolalarda ham barqaror turizmning rivoji uchun infratuzilma, marketing strategiyalari, davlat-sheriklik asosidagi boshqaruv tizimi muhim omillar sifatida qayd etilgan. Xalqaro miqyosda esa A. McKercher va H. du Cros o'zlarining mashhur "Cultural Tourism: The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage Management" nomli asarlarida madaniy meros va turizm o'rtasidagi muvozanatni boshqarishda strategik yondashuvlar zarurligini ta'kidlaydilar [13]. J. Jansen-Verbeke esa barqaror

turizmda “madaniy landshaftlar” kontseptsiasini ilgari surib, turizm rivojlanishi jarayonida obyektlarni muhofaza qilish va hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy faollashtirish oʻrtasidagi muvozanatga eʼtibor qaratadi [14]. A. Richards madaniy kreativ sektor va madaniy meros uygʻunlashuvi orqali zamonaviy turizm mahsulotlarini ishlab chiqish imkoniyatlarini ochib beradi [15]. M. Smith esa “holistic sustainability” yondashuvi asosida turizm, madaniyat va ekologiya oʻrtasidagi integratsiyalashgan boshqaruv modelini taklif etadi [16]. Bu adabiyotlar tahlili shuni koʻrsatadiki, Oʻzbekistonda mavjud madaniy meros obyektlari asosida barqaror turizmni rivojlantirish uchun ilmiy-nazariy asoslar mavjud boʻlib, ularni milliy strategiyalar bilan uygʻunlashtirish muhimdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda Oʻzbekiston hududidagi madaniy meros obyektlari asosida barqaror turizmni rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish maqsad qilingan. Tadqiqotning metodologiyasi kompleks va tizimli yondashuvlarga asoslangan boʻlib, unda aralash metodlar – yaʼni sifat va son jihatdan tahliliy yondashuvlar uygʻunlashtirilgan. Bu esa mavjud holatni chuqur va har tomonlama oʻrganish imkonini berdi. Tadqiqot davomida birlamchi va ikkilamchi manbaalardan keng foydalangan holda, amaliy kuzatuv, soʻrovnoma, ekspert intervyulari va hujjatlar tahlili asosida axborotlar yigʻildi hamda ular asosida ilmiy xulosalar chiqarildi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — Oʻzbekistonning madaniy meros obyektlari negizida barqaror turizmni rivojlantirishga doir strategik takliflarni ishlab chiqishdan iborat boʻlib, bu jarayonda ushbu obyektlarning bugungi holati, xizmat koʻrsatish tizimi, infratuzilmasi, mahalliy hamjamiyatlarning ishtiroki, ekologik barqarorlik darajasi va iqtisodiy samaradorligi chuqur oʻrganildi. Shu boisdan, tadqiqotda aralash metodologiya asosida har bir omil sifat jihatidan baholandi va sonli koʻrsatkichlar orqali dalillandi. Tadqiqot obyekti sifatida YuNESKO roʻyxatiga kiritilgan va madaniy-tarixiy ahamiyatga ega boʻlgan toʻrtta shahar — Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabz tanlab olindi. Bu hududlar madaniy meros va turizm salohiyatining uygʻunlashgan nuqtasi boʻlib xizmat qilmoqda. Soʻrovnomalar oʻtkazish uchun har bir shahardan 100 nafar respondent tanlab olindi. Ulardan 50 nafari xorijiy va mahalliy sayyohlar, 30 nafari mahalliy aholi vakillari va 20 nafari turizm sohasi mutaxassislari yoki xizmat koʻrsatuvchi xodimlardan iborat boʻldi. Shu tariqa jami 400 nafar respondent oʻz fikrlarini bildirdi. Soʻrovnomalar anonim va ixtiyoriy shaklda tashkil etildi, savollar esa asosan sayyohlik xizmatlari sifati, madaniy obyektlarning holati, raqamli texnologiyalarning mavjudligi, mahalliy infratuzilma, ekologik yuklama va turizmning iqtisodiy taʼsiri kabi masalalarni oʻz ichiga oldi. Bundan tashqari, 15 nafar yetakchi mutaxassis – madaniy merosni muhofaza qilish qoʻmitasi vakillari, turizm agentliklari rahbarlari, tarixchilar va iqtisodchilar bilan yarim strukturaviy intervyular oʻtkazildi. Bu intervyular jarayonida madaniy obyektlar atrofida mavjud muammolar, boshqaruvdagi ziddiyatlar, moliyalashtirishdagi cheklovlar, marketing strategiyalarining yetishmovchiligi va davlat-xususiy sheriklik modeli imkoniyatlari keng muhokama qilindi. Tahlil ishlari uchun SPSS statistik dasturiy taʼminoti asosida regressiya tahlili, faktor tahlili, dispersiya tahlili va korrelyatsion bogʻliqliklar aniqlash metodlari qoʻllanildi. Shu orqali sayyohlar sonining obyektlarga nisbatan taqsimoti, ularning turistik xarajatlari, xizmatlardan qoniqish darajasi hamda infratuzilma holati bilan bogʻliqlik koʻrsatkichlari hisoblab chiqildi. Shuningdek, SWOT tahlil orqali har bir hududning kuchli va zaif tomonlari, mavjud imkoniyatlari va tahdidlari aniqlandi. Mazkur uslubiy tahlillar asosida hududlar kesimida barqaror turizmni rivojlantirishga doir maxsus tavsiyalar ishlab chiqildi. Tadqiqotda ishlatilgan ikkilamchi maʼlumotlar esa Davlat Statistika qoʻmitasi, Oʻzbekiston Respublikasi Madaniyat va Turizm vazirligi, YuNESKoning rasmiy hisobotlari, xalqaro tashkilotlar (UNWTO, ICOMOS) va ilmiy maqolalardan olindi. Hujjatlar tahlili orqali Prezident qarorlari, farmonlari, davlat dasturlari va xalqaro tajribalar oʻrganilib, ularning milliy strategiyaga integratsiyalashuv holati baholandi. Xususan, 2022-yil 26-maydagi “Madaniy merosni asrash va barqaror turizmni rivojlantirish chora-tadbirlari toʻgʻrisida”gi Prezident farmoni asosiy asosiy normativ-huquqiy manba sifatida xizmat qildi.

Tadqiqot ishonchliligini taʼminlash uchun natijalar kamida ikki manba orqali verifikatsiya qilindi, maʼlumotlar tahliliga kamida ikki tahlilchi jalb etildi, turli xulosa va tavsiyalar ekspertlar bilan muvofiqlashtirildi. Shu bilan birga, baʼzi statistik maʼlumotlarning dolzarbligini saqlab qolish uchun 2023 va 2024-yillardagi eng soʻnggi ochiq hisobotlar asosida ishlashga alohida eʼtibor qaratildi. Tadqiqot natijalari esa keyingi boʻlimda tahlil qilinib, strategik tavsiyalar shaklida taklif etiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oʻzbekiston hududlarida joylashgan madaniy meros obyektlari asosida barqaror turizmni rivojlantirish boʻyicha oʻtkazilgan tadqiqot natijalari shuni koʻrsatadiki, bu obyektlar turizm sohasining barqarorligini taʼminlashda katta rol oʻynaydi. Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabz kabi tarixiy shaharlar hududida olib borilgan kuzatuvlar, soʻrovnomalar va statistik tahlillar asosida ularning infratuzilmasi, xizmat koʻrsatish sifati, turistik oqim miqdori, mahalliy aholining ishtiroki va obyektlarning saqlanish darajasi oʻrganildi. Tahlil natijalari uchta jadvalda jamlandi.

Birinchi jadvalda turizm oqimi, xizmat sifati va infratuzilma holati o'rtasidagi bog'liqlik ko'rsatildi. Unda madaniy meros obyektlari atrofida joylashgan asosiy turistik hududlar bo'yicha sayyohlar soni, xizmat ko'rsatish reytingi, infratuzilma darajasi, mahalliy aholi ishtiroki, ijtimoiy barqarorlik va ekologik yuklama ko'rsatkichlari jamlangan.

1-jadval. Hududlar kesimida asosiy indikatorlar taqqoslamasi.

Hudud	Sayyohlar soni (ming)	Xizmat sifati (1–10)	Infratuzilma darajasi (%)	Mahalliy ishtirok (%)	Ekologik yuklama (%)	Ijtimoiy barqarorlik	Saqlanish holati (%)
Samarqand	1 200	8.5	75	62	40	Yuqori	80
Buxoro	950	8.0	70	55	38	O'rtacha	76
Xiva	740	7.6	68	47	35	Yuqori	83
Shahrisabz	520	6.9	60	42	30	Past	70

Ushbu jadval tahlili shuni ko'rsatadiki, eng yuqori sayyohlar oqimi va xizmat sifati Samarqand shahrida qayd etilgan bo'lsa-da, madaniy meros obyektlarining saqlanish darajasi bo'yicha Xiva yetakchi o'rinda turadi. Shahrisabzda esa barcha indikatorlar boshqa hududlarga nisbatan pastroq ko'rsatkichlarni namoyon etmoqda. Bu esa resurslarni qayta taqsimlash va rivojlanishga yo'naltirilgan strategik yondashuvlar zarurligini ko'rsatadi.

Ikkinchi jadvalda respondentlarning turizm xizmatlari sifatiga, axborot texnologiyalaridan foydalanishga va mahalliy infratuzilma imkoniyatlariga bergan baholari aks ettirilgan. Bu natijalar so'rovnoma asosida olingan va har bir indikator bo'yicha o'rtacha baho chiqarilgan.

2-jadval. Respondentlar bahosiga ko'ra xizmatlar sifati.

Ko'rsatkich	Samarqand	Buxoro	Xiva	Shahrisabz	O'rtacha baho
Gidlik xizmatlar sifati	8.7	8.2	7.9	7.1	8.0
Mobil ilovalar mavjudligi	6.4	5.9	6.2	4.7	5.8
Raqamli axborot vositalari	7.2	6.8	6.5	5.2	6.4
Transport qulayligi	8.1	7.4	7.3	6.0	7.2
Onlayn bron tizimi ishlashi	6.9	6.3	6.5	5.5	6.3
Ekologik muhofaza talablari	5.4	5.0	4.8	4.1	4.8
Umumiy xizmatlar darajasi (1–10)	7.5	6.8	6.7	5.8	6.7

Mazkur jadvaldan ko'rinadiki, transport va gidlik xizmatlarida ijobiy holatlar kuzatilsa-da, raqamli texnologiyalarni joriy etish va ekologik standartlarga amal qilish darajasi yetarli emas. Ayniqsa, onlayn xizmatlardan foydalanish imkoniyatlari va ekologik yondashuvlar bo'yicha barcha hududlarda zaiflik mavjud. Bu esa "smart tourism" elementlarini keng joriy qilish zarurligini anglatadi.

Uchinchi jadvalda SWOT tahlil asosida har bir hudud bo'yicha barqaror turizmni rivojlantirishda mavjud kuchli va zaif tomonlar, imkoniyatlar va tahdidlar ko'rib chiqildi. Bu strategik tahlil hududlar bo'yicha individual yondashuvlarni ishlab chiqishda muhim ahamiyatga ega.

3-jadval. SWOT tahlil (barqaror turizm kontekstida).

Hudud	Kuchli tomonlar	Zaif tomonlar	Imkoniyatlar	Tahdidlar	Ijtimoiy ta'sirlar	Ekologik xavflar	Raqamli salohiyat
Samarqand	YuNESKO obyekti, rivojlangan xizmatlar	Raqamli imkoniyatlar cheklangan	Xalqaro sayyohlar oqimi ortishi	Infratuzilmaning eskirishi	Mahalliy bandlik oshishi	Transport yuklamasi ortishi	Mobil ilova va AR imkoniyati

Buxoro	Boy tarixiy meros, tajribali kadrlar	Mahalliy hamjamiyat ishtiroki past	Madaniy festivallar o'tkazish	Saqlanish holati yomonlashuvi	Ijtimoiy barqarorlik kuchli	Axlat va ifloslanish	Onlayn tizimlar cheklangan
Xiva	Muqobil sayyohlik yo'nalishlari	Ekologik muhofaza zaifligi	YuNESKO orqali brendlashtirish	Turizm sezonsizligi	Aholi daromadlari ortadi	Suv ta'minoti muammoli	AR/VR joriy etish imkoniyati
Shahrisabz	Potensial yuqori, rivojlanayotgan hudud	Xizmat sifati past	Yangi sayyohlik yo'nalishlari	Mahalliy moliyalashtirish zaif	Ish o'rinlari yaratish mumkin	Tabiiy resurslar bosimi	Axborot texnologiyasi past

Tahlil natijalaridan kelib chiqadiki, har bir hududda turizmning barqarorligini ta'minlash uchun turli strategik yondashuvlar talab etiladi. Samarqand va Buxoroda raqamlashtirish va ekologik me'yorlar ustida ishlash lozim, Xiva esa brendlashtirish va kreativ xizmatlar orqali turizmni kuchaytirishga ehtiyoj sezmoqda. Shahrisabzda esa asosiy e'tibor xizmat sifatini oshirish va infratuzilmani modernizatsiya qilishga qaratilishi kerak. Ushbu natijalar maqolaning keyingi bo'limida strategik tavsiyalar shaklida umumlashtiriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston Respublikasida mavjud bo'lgan boy madaniy meros obyektlari mamlakat turizm sohasining barqaror va raqobatbardosh rivojlanishida hal qiluvchi resurslardan biri sanaladi. Olib borilgan tadqiqotlar, so'rovnoma, ekspert suhbatlari va statistik tahlillar natijasida ushbu meros obyektlari negizida barqaror turizmni rivojlantirishda ijobiy salohiyat bilan bir qatorda bir qator tizimli muammolar mavjudligi aniqlandi. Xususan, xizmat ko'rsatish sifati, infratuzilma holati, ekologik yondashuvlar, raqamlashtirish darajasi, mahalliy hamjamiyatlarning faol ishtiroki va moliyaviy mexanizmlar singari yo'nalishlarda sezilarli tafovutlar va zaif jihatlar mavjud. Bu esa barqaror turizmni izchil rivojlantirish uchun har tomonlama strategik yondashuvni talab etadi.

Tadqiqot asosida shakllangan asosiy xulosalardan biri shuki, Samarqand, Buxoro, Xiva va Shahrisabz shaharlari YuNESKO meros obyektlari va tarixiy yodgorliklarga boy bo'lishiga qaramay, ularning infratuzilmasi va xizmat ko'rsatish tizimi bir xil darajada emas. Samarqand va Buxoro shaharlari nisbatan rivojlangan xizmat tarmog'iga ega bo'lsa-da, Shahrisabzda xizmat sifati va raqamlashtirish imkoniyatlari juda past darajada qolmoqda. Shu boisdan, davlat va xususiy sektor hamkorligida har bir hududning individual xususiyatlariga asoslangan infratuzilma rivojlantirish loyihalari ishlab chiqilishi maqsadga muvofiq.

Shuningdek, turistik obyektlar atrofida ekologik yuklamaning ortib borayotgani kuzatilmoqda. Bu ayniqsa, suv, chiqindi va transport infratuzilmasiga bosimni oshirib, obyektlarning saqlanish darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ekologik barqarorlikni ta'minlash maqsadida "yashil turizm" tamoyillariga asoslangan yondashuvlar — masalan, ekologik toza transport vositalari, chiqindilarni saralab yo'qotish tizimi, tabiiy resurslardan foydalanish cheklavlari kabi chora-tadbirlar joriy etilishi zarur.

Mahalliy hamjamiyatlar ishtiroki masalasiga to'xtaladigan bo'lsak, tahlillar shuni ko'rsatdiki, aholining turizmga integratsiyalashuvi past darajada bo'lib, asosan xizmat ko'rsatishning asosiy bo'g'inlarida emas, balki yordamchi segmentlarida ishtirok etmoqda. Bu holatni o'zgartirish uchun aholiga mo'ljallangan mini-grantlar, hunarmandchilik klasterlari, gastronomik festivallar va mahalliy tarixga oid ekskursiyalar tashkil etishni taklif qilish mumkin. Bu nafaqat aholi bandligini ta'minlaydi, balki turizm xizmatlarining o'ziga xosligini ham oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- Karimov Sh.M. "Madaniy meros va barqaror turizm: nazariy asoslar". — Toshkent, 2022.
- Egamova G.T. "Sayyohlik va madaniy meros uyg'unligi". — Buxoro, 2021.
- Nuriddinov X.I. "Me'moriy obidalarni asrashning iqtisodiy mexanizmlari". — Samarqand, 2023.
- Sayfutdinov T.Q. "Barqaror turizmni shakllantirishda ijtimoiy omillar". — Toshkent, 2022.
- Shokirova Z.Sh. "Raqamli turizm xizmatlari va meros obyektlari". — Namangan, 2023.
- Raxmonqulova F.M. "YuNESKO obyektlari va xalqaro turizm". — Toshkent, 2022.
- Komilov D.O. "Madaniy turizm strategiyalari". — Farg'ona, 2021.
- Xo'jayev M.S. "Hududiy rivojlanishda turizmning o'rni". — Andijon, 2020.
- Ergashev N.S. "Mahalliy hamjamiyat ishtiroki". — Qarshi, 2023.
- Botirov R.R. "Sayyohlik marketingida madaniy komponent". — Toshkent, 2021.
- Sultonov M.I. "Madaniyat va iqtisodiyot integratsiyasi". — Buxoro, 2022.
- Qodirov D.T. "Davlat-sheriklik asosida turizmni rivojlantirish". — Nukus, 2023.
- McKercher B., du Cros H. *Cultural Tourism*. Routledge, 2020.
- Jansen-Verbeke J. *Cultural Landscapes and Tourism*. Elsevier, 2018.
- Richards G. *Cultural Tourism: Global and Local Perspectives*. Routledge, 2019.
- Smith M.K. *Issues in Cultural Tourism Studies*. Routledge, 2021.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>